

22120239

PUNJABI A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
PANJABI A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
PUNJABI A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Thursday 10 May 2012 (morning)

Jeudi 10 mai 2012 (matin)

Jueves 10 de mayo de 2012 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.
- The maximum mark for this examination paper is *[25 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[25 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[25 puntos]*.

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ ।

1.

ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਪੂਰੇ ਨੇ ਡੱਕ ਲਈਆਂ, ਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਲਾਜੇ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਈ ।

ਗੀਟੀਆਂ ਗਿਣ ਗਿਣ ਪੂਰੇ ਨੇ ਰਾਤ ਕੱਢੀ । ਉਹ ਦੂਜੀ ਭਲਕ ਵੇਲੇ ਦਾ ਥਹ ਲਾਂਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕੁ ਵੇਲੇ ਲਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਬੁੱਢੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਦੇਣ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ? ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਕੁ ਕੋਰੇ ਖੋਸ ਸਿਰ ਉਤੇ ਰੱਖੇ, ਤੇ ਲੀੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ ਵਿਚ, ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਲ੍ਹੇਟੀ ਹੋਈ ਚੁਟਕੀ ਕੁ ਸੁਆਹ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ ।

5 ਲਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਭੀੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬੁਹਾ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਗਿਆਂ ਪੂਰੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਧਿਆਏ । ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਚਰੋਕਣੇ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਚੇਤੇ ਆਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਰੱਬ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣ ਲਗਿਆਂ ਪੂਰੇ ਕਹਿ ਦੋਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਰੱਬ ਉਹਦਾ ਮਤਰਇਆ ਪਿਉ ਏ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਉਹ ਮਤਰੇਈ ਧੀ ਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਬ-ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਖਿੱਚ-ਪੀੜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹਿਮ ਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਝਿਜਕ ਜਿਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰੱਬ ਰਹਿਮ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹਦਾ ਮੇਲ ਇਕੱਲੀ ਲਾਜੇ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

10 ਦੁਪਹਿਰਾਂ ਦਾ ਭੱਤੇ ਵੇਲਾ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆ ਸੀ । ਬੁੱਢੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਦੇਣ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ‘ਕੱਲੀ ਕਾਰੀ ਲਾਜੇ ਵੇਹੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਲਾਣੀ ਮੰਜੀ ਉਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ।

“ਅੰਮਾਂ ਕਿਥੇ ਵੇ ?” ਪੂਰੇ ਨੇ ਵੇਹੜੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ।

“ਖੇਤਾਂ ਵਲ ਗਈ ਏ ।” ਲਾਜੇ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਖੋਸ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ । ਖੋਸਾਂ ਵਾਲੀ ਨਾਲ ਜਾਗੀ ਹੋਈ ਲਾਜੇ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਾਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੋਂ ਪਈ ਲਭਦੀ ਸੀ । ਲਾਜੇ ਮੰਜੀ ਉਤੇ ਉਠ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈ ।

15 ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਇਕੋ ਵਾਰਗੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ, ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਲ, ਆਪਣੀ ਭਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਲਾਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਦਿੱਸੀ । ਪੂਰੇ ਲਾਜੇ ਦੇ ਗਲ ਨਾਲ ਚਮੁਟ ਗਈ ।

ਪੂਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਰੋਣ ਉਠਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਉਹਦਾ ਰੋਣ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਹਦਾ ਰੋਣ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਜਾਏਗਾ, ਉਹਦਾ ਰੋਣ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲੰਘ ਜਾਏਗਾ, ਉਹਦਾ ਰੋਣ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਟੱਪ ਜਾਏਗਾ, ਉਹਦਾ ਰੋਣ ---- ।

20 ਪੂਰੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੋਣ ਸੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਦਿੱਤਾ । “ਤੂੰ ਲਾਜੇ ਏਂ, ਮੇਰੀ ਭਾਬੀ ----” ਪੂਰੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗੁਬਾਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ ਆਖਿਆ ।

ਤੂੰ ਪੂਰੇ ਏਂ ? ਲਾਜੇ ਨੇ ਉਹਦੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲੋਂ ਲਹਿ ਕੇ ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਿਆ, ਪਰ ਲਾਜੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਤੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੁ ਪਛਾਣਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਲਾਜੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸਗਵੇਂ ਦਾ ਸਗਵਾਂ ਪੂਰੇ ਦੇ ਭਰਾ ਵਰਗਾ ਲਗਾ, ਆਪਣੇ ਖਾਵੰਦ ਵਰਗਾ ---- ਲਾਜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਚ ਭਰ ਆਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਾਵੰਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਖਾਂ ਨਾ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਲਾਜੇ ਪੂਰੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਢਹਿ ਪਈ ।

25 ਲਾਜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਈਆਂ ਜੋ ਜੋ ਬੀਤਦੀਆਂ ਸਨ, ਖੋਰੇ ਪੂਰੇ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਈਆਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਸਨ । ਪੂਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਪੁਛਣ ਗੋਚਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਪੂਰੇ ਨੇ ਘੁਟ ਘੁਟ ਕੇ ਲਾਜੇ ਨੂੰ ਕਲੇਜੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ।

“ਕੋਈ ਆ ਜਾਏਗਾ ਲਾਜੇ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ।” ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੁਰਤ ਆਈ । ਲਾਜੇ ਦੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰੁਕਦੀਆਂ, ਲਾਜੇ ਦਾ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਰਲਦਾ ।

“ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਪਰਤ ਆਉਂਦੀ ਏ ?” ਪੂਰੇ ਨੇ ਫੇਰ ਪੁਛਿਆ ।

30 “ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਚੱਲ ।” ਲਾਜੇ ਸਿੱਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ, ਪੂਰੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਲਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

“ਲੈਣ ਤਾਂ ਆਈ ਹਾਂ, ਹੋਰ ਕਰਨ ਕੀ ਆਈ ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤੇ ਸੁਣ !”

ਪੂਰੇ ਨੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਲਾਜੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ।

“ਹਾਏ ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਚੱਲ !”

35 “ਪਰ ਤੂੰ ਸੰਭਲ ਕੇ ਬੈਠ, ਕੋਈ ਉਤੋਂ ਆ ਜਾਏਗਾ ।”

“ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨੱਸ ਚੱਲ, ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰੀ ਚਾਕਰ ਬਣ ਕੇ ਰਵਾਂਗੀ ।”

ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿੰਜਰ (2000)

- ਲਾਜ਼ੇ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੱਸਣ ਲਈ ਲੇਖਕਾ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
- ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ੇ ਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ?
- ਇਸ ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕਾ ਵਲੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ।

2.

ਦੋਸਤੋ ! ਹੁਣ ਪਿੱਠ ਮੇਰੀ ਤੇ ਅੰਗਿਆਰ ਨਾ ਧਰੋ ।

ਦੋਸਤੋ ! ਹੁਣ ਪਿੱਠ ਮੇਰੀ ਤੇ ਅੰਗਿਆਰ ਨਾ ਧਰੋ ।
ਵਾਰ ਜੇ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਰ ਸੀਨੇ ਤੇ ਕਰੋ ।

ਜੀਣ ਹੈ ਨਾ ਮਰਨ ਮੇਰਾ, ਖਾਣ ਹੈ ਨਾ ਪੀਣ ਹੈ,
ਇਸ ਅਨੋਖੀ ਮਰਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਦਵਾ ਦਾਰੂ ਕਰੋ ।

5 ਸੋਨ ਮੋਤੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮੈਥੋਂ ਨਾ ਕੋਈ ਖੋਹ ਲਵੇ,
ਨਾਲ ਸੀਨੇ ਦੇ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਾਂ ਗਾਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋ ।

ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਖੇਡਣਾ,
ਖੇਡਣਾ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰ ਹਥੇਲੀ ਤੇ ਧਰੋ ।

10 ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਖੋਰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ?
ਜੀਣ ਵਰਗੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ, ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਜੇ ਕਰੋ ।

ਵੇਵਫਾ ਇਨਸਾਨ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵੇਵਫਾ,
ਤੁਰ ਗਿਆ ਜੋ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ ਉਸ ਲਈ ਹੌਕੇ ਭਰੋ ।

ਕੌਣ ਹੈ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੱਸ ਕਰ ਲਵੇ ਦਿਨ-ਕਟੀ,
ਪਿਆਰ ਜੇ ਮਿਲੇ ਸੱਚਾ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰੋ ।

ਕੁਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਗਜ਼ਲ (2006)

- ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ਕਿ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਮਨੋਭਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ।
- ਕਵਿਤਰੀ ਵਲੋਂ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਾਹਿਤਕ ਢੰਗਾਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ।
- ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ?